

2026-09-03
LI2026/01602**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**Livsmedelsverket
Box 622
751 26 Uppsala

Uppdrag till Livsmedelsverket att ta fram ett förslag till en ny författning som kan ersätta krigsveterinärförordningen

Regeringens beslut

Regeringen ger Livsmedelsverket i uppdrag att i enlighet med vad som anges under Närmare om uppdraget lämna förslag till en ny författning som ersätter krigsveterinärförordningen (1981:648) och som reglerar hur den veterinära verksamheten ska fungera i hela landet inför och under höjd beredskap och ytterst krig.

Vid genomförandet av uppdraget ska Livsmedelsverket samråda med Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), länsstyrelserna samt övriga myndigheter i beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten. Vidare ska Livsmedelsverket inhämta synpunkter och upplysningar från andra berörda myndigheter, företrädare för branschen samt med organisationer och andra aktörer i den utsträckning det bedöms lämpligt.

Livsmedelsverket ska löpande informera Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Livsmedelsverket ska senast den 31 augusti 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Den veterinära verksamheten är en viktig del av totalförsvaret. Genom en väl fungerande verksamhet under höjd beredskap är det möjligt att säkerställa djurhälsa, djurskydd och säkra livsmedel. Det behövs därför ett regelverk som beskriver hur den veterinära verksamheten ska planeras och organiseras inför och vid höjd beredskap och ytterst krig.

Det är i dag krigsveterinärförordningen som reglerar hur den veterinära verksamheten ska organiseras och fungera under höjd beredskap. Förordningen är föråldrad, i vissa delar obsolet och gäller för en statligt organiserad veterinär verksamhet. Den veterinära verksamheten i Sverige har förändrats med tiden och utförs numera av både statliga och privata aktörer, samtidigt som det har skett flera förändringar och en stor utveckling av totalförsvaret i stort med bland annat införandet av en ny beredskapsstruktur i Sverige.

Regeringen gav därför under 2023 Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans med Livsmedelsverket utreda behovet av ny reglering i form av en ny lag. Uppdraget redovisades i Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets rapport *Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap* (LI2024/01748). I myndigheternas rapport lämnas två olika förslag på hur den nuvarande krigsveterinärförordningen kan ersättas. Rapporten har remitterats. Flera remissinstanser anser att det finns ett behov av ytterligare analyser innan krigsveterinärförordningen kan upphävas. Mot bakgrund av bland annat remissinstansernas synpunkter bedömer regeringen att rapporten inte är tillräcklig för att ligga till grund för en ny reglering. Exempelvis bygger förslagen i rapporten på att vissa förslag som lämnas i andra statliga utredningar inom beredskapsområdet antas utan ändringar. Rapporten saknar också vissa juridiska resonemang. För att en ny författning ska kunna tas fram behövs därför ytterligare utredning.

Närmare beskrivning av uppdraget

Som framgår av Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets ovan nämnda rapport är det en förutsättning att privata aktörer som bedriver veterinär verksamhet aktivt deltar i planeringen av beredskapsarbetet tillsammans med statliga myndigheters veterinärpersonal för att säkerställa att arbetet med djurhälsa, djurskydd och säkra livsmedel kan fortgå även under höjd beredskap. Det är därför viktigt att den nya regleringen omfattar veterinär verksamhet som utförs av både statliga och privata aktörer.

En reglering som omfattar privata aktörer aktualiserar frågor i förhållande till grundläggande fri- och rättigheter, bland annat rätten att bedriva näring (2 kap. 17 § regeringsformen). Begränsningar i rätten att driva näring eller utöva yrke får enligt regeringsformen införas endast för att skydda angelägna allmänna intressen och aldrig i syfte enbart för att ekonomiskt gynna vissa personer eller företag. Livsmedelsverket ska därför redogöra för de över-

väganden som görs och säkerställa att det författningsförslag som lämnas är förenligt med såväl grundlagarna, den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EU-rätten som Sveriges andra internationella åtaganden. Livsmedelsverket ska vidare motivera om det nya regelverket ska meddelas genom lag eller förordning samt i vilken utsträckning det är möjligt att ge myndigheter eller privata aktörer behörighet för att utföra offentlig kontroll och andra arbetsuppgifter.

Den nya regleringen ska, liksom krigsveterinärförordningen, stå på egna ben, men den behöver anpassas till den grundläggande beredskapsstruktur som infördes 2022 genom förordningen (2025:683) om statens ansvar för veterinär verksamhet samt annan relevant beredskapslagstiftning, såsom lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Livsmedelsverket ska analysera och klargöra vilka personalkategorier som ingår i den veterinära verksamheten och som ska omfattas av den nya regleringen. Avseende djurhälsopersonal och veterinärområden ska samma begrepp användas som i propositionen Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (prop. 2024/25:57) och promemorian Åtgärder för att säkerställa veterinär beredskap under jourtid (Ds 2025:27). Vidare ska befintlig nomenklatur för samhällsviktig verksamhet enligt Myndigheten för civilt försvars definitioner användas.

Regleringen ska vidare innehålla bestämmelser om hur den veterinära verksamheten ska organiseras inför och vid höjd beredskap. Utgångspunkten ska vara att länsstyrelserna även i fortsättningen ska leda beredskapsarbetet inom den veterinära verksamheten. För övriga statliga myndigheter behöver ansvaret analyseras närmare med beaktande av ansvar- och ledningsförhållanden i nuvarande beredskapssystem samt av helheten inom beredskapssektorn där veterinär kompetens är avgörande för flera olika samhällsviktiga funktioner inom sektorn. Förutsättningarna för djurens hälso- och sjukvård som en samhällsviktig funktion behöver beaktas i sin helhet, inklusive verksamhetens beroende av veterinära sjukvårdsprodukter och andra nödvändiga förnödenheter. Likaså ska Livsmedelsverket analysera ansvarsfördelningen mellan länsstyrelserna och andra statliga myndigheter. Det förslag som Livsmedelsverket lämnar ska innehålla en tydlig fördelning av ansvar och uppgifter mellan länsstyrelserna och andra statliga myndigheter

samt mellan Statens veterinärmedicinska anstalt, Läkemedelsverket, Jordbruksverket och Livsmedelsverket.

Förslaget till ny regleringen ska också innehålla förslag till bestämmelser om hur personal kan användas där den behövs som mest och, om det behövs, ett register över tillgänglig personal. Livsmedelsverket ska föra dialog med Jordbruksverket avseende möjligheten att utöka användningen av befintligt register för djurhälsopersonal för detta ändamål.

Livsmedelsverket ska i relevant utsträckning följa och beakta riksdagens beredning av förslagen i propositionen En modern personalförsörjning av det civila försvaret (prop. 2025/26:302). Livsmedelsverket ska även i relevant utsträckning följa arbetet i Utredningen om styrning av civilt försvar (Fö 2025:01).

Förslaget till författning ska åtföljas av en konsekvensbeskrivning i enlighet med vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474). Konsekvenserna, inklusive de kostnadsmässiga, ska anges på ett sätt som motsvarar de krav på innehållet i konsekvensutredningar som finns i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Maria Leclercq

Kopia till

Finansdepartementet /SFÖ
Klimat- och näringslivsdepartementet/ME
länsstyrelserna
Naturvårdsverket
Statens jordbruksverk
Statens veterinärmedicinska anstalt